

УДК 81.25

Фесенко К. – ст. гр. 344

Горлівський державний педагогічний інститут іноземних мов

ДОСЛІВНІСТЬ ТА ВІДМІННІСТЬ ПРИ ПЕРЕКЛАДІ АНГЛОМОВНИХ МЕДІЙНИХ ТЕРМІНОСПОЛУК УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

Науковий керівник: к.ф.н., доцент Ясинецька О.А.

Вибір способу перекладу терміносполучень часто обумовлений можливостями цільової мови та допустимістю максимально відтворити смисл терміну тексту оригіналу без порушення мовленнєвих норм перекладу. Так, калькування становить покомпонентний переклад іншомовного слова чи словосполучення. Однак, усе частіше калькування не ідентифікується з буквальним перекладом, а розглядається як творчий процес, в якому відображаються характерні особливості обох мов. Повні кальки абсолютно передають понятійний зміст вихідного терміну і зберігають при цьому морфологічну і/чи синтаксичну структуру: наприклад, *superpower* – *наддержава*, *mass culture* – *масова культура*, *first reading* – *перше читання*, *progressive forces* – *прогресивні сили*, *psychological warfare* – *психологічна війна*, *freedom fighter* – *борець за свободу*, *brain washing* – *промивання мозку*. У напівкальках, чи неповних кальках, відмічається лише частковий збіг матеріальної форми терміноелементів. У термінознавстві їх визначають як змішані запозичення у зв'язку зі збереженням в їхній структурі в якості одного із терміноелементів власне запозичення, частіше всього інтернаціонального слова: наприклад, *dollar gap* – *доларовий дефіцит*, *proclamation of martial law* – *пропагування військового права*, *global security* – *глобальна безпека*.

Перекладацькі лексичні трансформації представляють собою зміну лексичних елементів мови оригіналу під час перекладу з метою адекватної передачі їх семантичних, стилістичних і прагматичних характеристик із врахуванням норм мови перекладу та мовленнєвих традицій. Зокрема, частотні конкретизація і генералізація допомагають підібрати найбільш вдалий контекстуальний відповідник, що є необхідним у випадку недоречності використання словникового еквівалента. Проте, часто, ці трансформації можна спостерігати й у словникових відповідниках.

Так, конкретизація – це лексична трансформація, внаслідок якої термін ширшої семантики в оригіналі замінюється терміном вужчої семантики, наприклад, *sound control desk* – *пульт звукоорежисера*, *composing stick* – *набірна верстатка*, *talkback equipment* – *перемовний пристрій*. Йдеться як про суто лексичну конкретизацію в певному слові словосполучення, так і про конкретизацію граматичних характеристик слова. Прикладами першого, типового розуміння конкретизації є: *sound production control room* – *відсік звукоорежисера*, *hand-setting room* – *цех ручного набору*, *printing unit* – *печатна секція*, *inking unit* – *фарбовий апарат*. Прикладами граматичної конкретизації є уточнення частиномовної належності певного слова – наприклад, його статусу дієслова чи іменника: *support* – *опора*, *stand* – *штатив*. Генералізація становить заміну слова із вужчим значенням на слово в перекладі із ширшим значенням, наприклад: *breadcrumbing* – *розмітка*, *lamp compartment* – *блок освітлювача*, *horse-race journalism* – *журналістика перегонів*. У двох останніх прикладах очевидно є взаємодія генералізації з іншими, граматичними перекладацькими прийомами зміни порядку слів та пропущення. В цілому, поєднання різних перекладацьких трансформацій, зокрема лексичних та граматичних, є характерним при перекладі медійних терміносполучень.